

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА

NO.26 (3052)

ЧАЦВЕР, 12 ліпеня, 2007

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Стартаваў у Брагіне — завершыцца ў Парыжы
Стар. 2

Знічкі Айчыны
Стар. 3

Людзі, якія лунаюць над горадам
Стар. 4

Нашчадкі з удзячнасцю прыгадалі жыццё і творчасць песняра

У краіне прайшлі навуковыя канферэнцыі, было наладжана Свята паэзіі ў Вязынцы, адбылася ўрачыстая вечарына, выданы новыя кнігі, прысвечаныя народнаму паэту Беларусі Янку Купале.

Адам Мальдзіс

Сярод юбілейных мерапрыемстваў вылучаецца Міжнародная канферэнцыя “Беларуска-польскія літаратурныя, моўныя і гістарычныя сувязі (да 125-годдзя Янкі Купалы і Якуба Коласа, якая прайшла ў Беларускім дзяржаўным універсітэце з шырокім удзелам польскіх навукоўцаў. З прывітаннем да прысутных звярнуліся прадстаўнікі пасольства Польшчы ў Беларусі, Польскага таварыства беларусістаў, Грамадскага аб’яднання “Міжнародная асацыяцыя беларусістаў”.

З грунтоўнымі дакладамі на пленарным пасяджэнні выступілі вядомыя вучоныя — дырэктар Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Аляксандр Лукашанец, прафесар Рышард Радзік (Люблін), загадчык аддзела Інстытута літаратуры імя Янкі Купалы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Міхась Тычына і прафесар Уладзімеж Паўлючук (Беласток). Яны разгледзелі творчасць Янкі Купалы ў шырокім моўным, літаратурным і гістарычным кантэкстах. Доклады выклікалі ажыўлены абмен думкамі, а часам і вострую палеміку.

Удзельнікі канферэнцыі пры-

У Купалаўскім тэатры адкрылася выстава, якая распавядае пра творчую дзейнасць песняра

сутнічалі таксама на прэзентацыі новых выданняў польскіх беларусістаў, наведанні спектакль “Сны аб Беларусі” паводле п’есы Уладзіміра Караткевіча “Калыска чатырох чараўніц”, пастаўленай да юбілею ў Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы.

VIII Міжнародныя Купалаўскія чытанні “Мастацкі свет Янкі Купалы: класічна-анталагічнае і непаўторна-індывідуальнае” адбыліся ў Дзяржаўным літаратурным музеі Янкі Купалы. Там жа адкрыўся новы

раздзел экспазіцыі “Жыццё і творчасць Янкі Купалы ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Таямніца смерці паэта”, дзе выстаўлены фрагменты сходаў гасцініцы “Масква”, на якіх трагічна закончыўся жыццёвы шлях паэта (гасцініца цяпер адбудоваецца нанова). Прайшла сустрэча з выканаўцамі твораў на словы Янкі Купалы.

Сярод юбілейных кніг вылучаецца манаграфія Міхася Мушынскага “Тэксталагія твораў Янкі Купалы і Якуба Коласа”. У ёй глыбока і адначасова

займална разглядаюцца вынікі падрыхтоўкі і выдання дзевяцітомнага Поўнага збору твораў паэта.

Асноўныя ўрачыстасці прайшлі 7 ліпеня. З раніцы з удзелам прадстаўнікоў беларускай дыяспары каля помніка народнага паэта ў Мінску прагучаў музычна-паэтычны зварот нашчадкаў да Янкі Купалы. Днём на яго радзіме, у Вязынцы Маладзечанскага раёна, адбылося масавае Свята паэзіі, а вечарам у Купалаўскім тэатры — урачыстая вечарына.

Нагода для сяброўскай сустрэчы

У беларускім пасольстве ў Вільнюсе адбыўся прыём, прымеркаваны да Дня Незалежнасці Рэспублікі Беларусь.

Сярод гасцей былі дзяржаўныя і палітычныя дзеячы Літвы, вучоныя, артысты, прадстаўнікі беларускай дыяспары. На вечары перад прысутнымі выступіў ансамбль беларускай песні “Церніца”. Канцэрты беларускіх выканаўцаў прайшлі і ў розных гарадах Літвы. Да гэтага дня былі наладжаны таксама выставы беларускіх кніг.

Мінск-сіці замест узлётнай паласы

Кацярына Немалева

Будаўніцтва грамадскага цэнтра “Мінск-сіці” пачнецца ў 2009 годзе. Праект будучай забудовы ўжо створаны. Цэнтр зойме тэрыторыю ў 350 гектараў, дзе цяпер знаходзіцца аэрапорт “Мінск-1”. Ужо хутка тут размесцяцца жылыя кварталы, банкі, офісы, магазіны, а таксама пасольская вёска, зона адпачынку. З’явіцца і небаскробы ў 60 і 80 паверхаў.

Галоўны архітэктар горада Віктар Нікіцін з макетам забудовы “Мінск-сіці”

ВЕСТКІ

Шматгалоссе народнага свята

Вольга Карнеева

Свой падарунак да Дня Незалежнасці Беларусі падрыхтавалі беларуская дыяспара за мяжой і нацыянальныя аб’яднанні ў нашай краіне.

У прыватнасці, напярэдадні свята на канцэртных пляцоўках Мінска выступілі музычны калектывы з Латвіі “Ластаўкі”, ансамблі “Прымакі” з Польшчы і з Расіі — “Раздолле”. Яны прынялі ўдзел таксама ў святочным парадзе, а затым разам з творчымі калектывамі рускага, украінскага, малдаўскага і армянскага нацыянальных аб’яднанняў у Беларусі далі сумесны канцэрт у Цэнтральным дзіцячым парку імя Горкага.

Па словах прэс-сакратара Апарата Упаўнаважанага па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў Міхаіла Рыбакова, мэта гэтага праекта — падтрымаць імкненне беларускай дыяспары за мяжой і нацыянальных таварыстваў у Беларусі ўдзельнічаць у грамадскім і культурным жыцці краіны, паказаць іх еднасць і агульнасць інтарэсаў.

Экспарт прыкметна павялічваецца

Сірыя зацікаўлена ў інвестіраванні сродкаў у эканоміку Беларусі. Аб гэтым паведаміў саветнік па гандлёва-эканамічных пытаннях пасольства Беларусі ў Сірыі Віталь Мірутка.

На яго думку, сірыйскія бізнесмены лічаць Беларусь прывабнай для ўкладання сродкаў, у прыватнасці, у турыстычны і гасцінічны бізнес. Віталь Мірутка адзначаў паступовы рост беларуска-сірыйскага тавараабароту, які адбываецца ў асноўным за кошт павелічэння паставак з Беларусі ў Сірыю. Прыкметна ўзрастае экспарт беларускай тэхнікі. Дарэчы, з нашай прадукцыяй у гэтай краіне былі знаёмы яшчэ ў савецкія часы, цяпер пастаўкі аднаўляюцца. Актыўна развіваюцца сувязі са сідзейнічаў візіт у Сірыю Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі.

Сёлета ў жніўні нацыянальная экспазіцыя Беларусі будзе прадстаўлена на Дамаскай міжнароднай выставе. Там сваю прадукцыю прапануюць лепшыя прадпрыемствы краіны.

Вынікі, якія ўражваюць

Уладзімір Дорахаў

Навукова-вытворчае аб'яднанне “Інтэграл” заключыла кантракт на пастаўку сваёй прадукцыі ў Кітай на 500 тысяч долараў. Гэта адзін з вынікаў удзелу беларускай дэлегацыі ў 18-м Міжнародным гандлёва-эканамічным кірмашы-выставе ў Харбіне.

Усяго ў Харбінскай выставе ўдзельнічалі 84 беларускія прадпрыемствы і арганізацыі міністэрстваў прамысловасці, архітэктуры і будаўніцтва, адукацыі, Нацыянальнай акадэміі навук, Дзяржкамітэта па навучы і тэхналогіях і іншых ведамстваў. Па яе выніках дасягнута дамоўленасць аб арганізацыі візіту дзелавых колаў правінцы Хэйлуцзян у Беларусь. Акрамя таго, у Харбіне плануецца стварыць беларуска-кітайскі цэнтр па супрацоўніцтву ў галіне сельскагаспадарчага машынабудавання, а таксама навукова-тэхнічны цэнтр з удзелам Хэйлуцзянскага хіміка-тэхналагічнага інстытута і навуковых устаноў Беларусі.

Беларусь і Кітай таксама маюць намер вывучыць магчымасць арганізацыі зборачнай вытворчасці камбайнаў з удзелам “Томсельмаша”. Дарэчы, на Харбінскай выставе ўпершыню быў прадстаўлены трактар “Беларус-1521” з кітайскім рухавіком і камплектуючымі кітайскай вытворчасці.

Выразныя колеры ўзнёслай маладосці

Віктар Уладзіміраў

“Вясёлка маладзёжных ініцыятыў” стала адметным праектам Дня моладзі на XVI Міжнародным фестывалі мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”.

Кожны з абласных камітэтаў Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі прадставіў на асобнай пляцоўцы сваю праграму.

Сярод іх — “Спартыўны Алімп”, “Планета гульні”, “Стракатая палітра”, “Белая Русь Сінявокая Маладая”, “Краіна пад белымі крыламі”, “Музычны калейдаскоп” і “Увесь свет — тэатр!..”. Кожная з праграм суправаджалася шматлікімі песнямі, танцавальнымі і спартыўнымі конкурсамі, гульнямі, выступамі маладзёжных калектываў мастацкай самадзейнасці.

На форуме да Дня моладзі прайшлі і іншыя не меней цікавыя мерапрыемствы. Так, адбылася акцыя “Дрэва сяброўства”, прэзентацыя дзіцячых і маладзёжных сродкаў масавай інфармацыі.

“Славянскі базар” — свята для ўсіх

Стартаваў у Брагіне — завершыцца ў Парыжы

Аўтары дзевяці лепшых фільмаў, створаных у межах міжнароднага праекта “Раскажы мне, воблака”, атрымалі запрашэнне прыняць удзел у заключнай цырымоніі ўзнагароджання, якая адбудзецца ў французскай сталіцы.

Аляксей Чыстадарскі

Гарадскі пасёлак Брагін у Гомельскай вобласці ў чэрвені стаў сапраўдным міжнародным цэнтрам дзіцячай кінатворчасці. Ён сабраў больш за 300 удзельнікаў і гасцей з Беларусі, Украіны, Францыі і Расіі. Тут праходзіў незвычайны фестываль фільмаў-казак “Раскажы мне, воблака”.

Унікальны па сваёй сутнасці праект аб'яднаў дзіцячэй агульнай тэмай чарнобыльскай катастрофы, сутнасць якой усведамляецца ў залежнасці ад становішча ў краіне: у Камеруне — праз асэнсаванне праблемы СНІДу і прыродных катаклізмаў, на Філіпінах — праз экалагічныя бедствы, праз вайну і разбурэнні — у Ліване. Вынікам сумеснай працы прафесійных мастакоў і дзіцяцей стала стварэнне пяцісот дзіўных казак, дзе маладыя аўтары прадставілі новы погляд на катастрофу і яе наступствы.

Па словах прэзідэнта асацыяцыі “Спадчына без межаў” спадарыні Беатрыс дэ Дурфор, асноўная мэта праекта — паглядзець на катастрофу вачамі іншых людзей і падумаць, што будзе далей, бо тэма яшчэ не вычарпана.

У межах фестывалю былі прадстаўлены 52 казкі, напісаныя вучнямі з 29 школ Беларусі, Украіны

Госці і ўдзельнікі фестывалю ў Брагіне былі з розных краін свету

і Расіі. Своеасаблівым галоўным героем апавядання стала радыёактыўнае воблака, якое вырвалася з рэактара Чарнобыльскай АЭС у красавіку 1986 года. Маўкліва яно пачало свой шлях. Аблокі, як і неба, не ведаюць межаў, яны, нібы зманлівыя сілуэты, лунаюць над зямлёй, нараджаюць ва ўяўленні дзіцяці дзіўныя выявы, якія затым знаходзяць сваё адбіццё ў казачных гісторыях. Даючы волю фантазіі, дзеці праілюстравалі іх сваімі малюнкамі, а потым, стаўшы кінаакцёрамі, прынялі ўдзел у здымках 10-хвіліннага кароткаметражнага

фільма. Творчую падтрымку і суправаджэнне праекту дала група з 48 прафесійных беларускіх мастакоў, пісьменнікаў і рэжысёраў.

— Праект даў нашым дзецям магчымасць папрацаваць з творчымі людзьмі, і яны разам звярнуліся да праблемы Чарнобыля. Усе напісаныя казкі маюць вельмі аптымістычны канец — у іх няма нуды і смутку, а значыць нашы дзеці жывуць будучым, — адзначыла ў сваім выступленні намеснік старшыні Брагінскага раённага выканаўчага камітэта Ганна Бабрынёва.

Праект “Раскажы мне, воблака” спалучаў у сабе творчы працэс напісання казкі і вучобу. Падчас работы школьнікі знаёміліся з гісторыяй і наступствамі чарнобыльскай катастрофы, вывучалі асновы радыёлагічнай культуры і бяспечнага пражывання на пацярпелых тэрыторыях.

Заклучная частка кінафестывалю адбудзецца сёлета ўвосень у Парыжы. Там намінанты атрымаюць узнагароды, а лепшая казка аб чарнобыльскім воблаку будзе апублікавана адным з буйных французскіх выдавецтваў.

Кнігі ў падарунак

Ганна Бандарчук

Дзве з паловай тысячы кніг перададзены Нацыянальнай бібліятэцы Рэспублікі Беларусь Маскоўскай цэнтральнай гарадской публічнай бібліятэкай імя Нямкіна.

Гэта кнігі па мастацтву, гісторыі рускай культуры, аб Маскве. Пакуль што “на рукі” мінскія бібліятэкары атрымалі каля трох дзесяткаў выданняў, іх можна ўбачыць на адной з выстаў, размешчаных у бібліятэцы. А на астатнія кнігі атрыманы сертыфікат — у Мінск яны паграпяць пазней.

Дарэчы, падобны кнігаабмен не ў навіну — гэта звычайная практыка ў працы бібліятэк. Толькі ад расійскіх калег галоўная бібліятэка краіны за апошнія два гады атрымала каля дзевяці тысяч выданняў, а ўсяго ж падобнае супрацоўніцтва наладжана больш чым са 150 краінамі.

Са школы — з медалямі

Сёлета 227 сталічных адзінаццацікласнікаў закончылі школы, гімназіі і ліцэі з медалямі. “Золата” ўручана 176 юнакам і дзяўчатам, у 51 выпускніка — медалі сярэбраныя. Летась, дарэчы, залатых медалістаў было дзвесце шэсць, сярэбраных — шэсцьдзесят шэсць.

У адзінаццацікласнікаў быў стымул закончыць школу з высокімі адзнакамі ў атэстаце. Бо падчас уступнай кампаніі ў вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных установах улічваецца і сярэдні бал атэстата, а таму ў медалістаў шанец стаць студэнтамі павялічваецца.

Натхнёна і з нацыянальным каларытам

Другі фестываль беларусаў Эстоніі прайшоў у горадзе Маарду. Ладзілі яго генеральнае консульства Беларусі ў Таліне і Асацыяцыя беларусаў Эстоніі пры актыўным садзейнічання муніцыпалітэта.

У тэатралізаваным прадстаўленні “Купальская ноч” прымалі ўдзел мастацкія калектывы беларускіх суполак з Таліна, Нарвы, Сіламяэ, Кохтла-Ярве, Йыхві, Пярну. Прыбыла таксама дэлегацыя Фрунзенскага раёна горада Мінска, з яким Маарду падпісаў дагавор аб рэгіянальным супрацоўніцтве. На свята прыехаў таксама дзіцячы фальклорны калектыв “Аношскія музыкі” з Нясвіжа.

Сёлета былі тут конкурсы і вянкi на вадзе, вогнішчы і феерверкі. Суправаджалася ўсё беларускімі нацыянальнымі матывамі. Выбар месца правядзення фестывалю не выпадковы. Амаль дзве тысячы жыхароў Маарду — выхадцы з Беларусі, тут актыўна дзейнічае беларускае таварыства “Ялінка”, традыцыйна праводзяцца беларускія культурныя мерапрыемствы.

Знічкі Аўчыны

“Лагойск, Логожск або Логойско — старажытнае славянскае абарончае паселішча, спачатку ў Полацкім княстве, пазней — у Мінскім павеце Мінскага ваяводства; сёння — мястэчка і ўладанні ў Барысаўскім павеце, размешчаныя на правым беразе ракі Гайны і рачулки Лапянец, што ўпадае ў яе. Спадчына ў 14-м пакаленні здавён вядомай на Русі літоўскай сям’і Тышкаў, якія пазней сталі звацца Тышкевічамі герба Ляліва”.

Алесь Карлюкевіч

Гісторыя ўзнікнення Лагойска гіне ў цемры дагістарычных часоў, а яго назва відавочна паходзіць ад слова Лог, што абазначае даліну, у якой пабудаваны Лагойск. Пра тое, што тут адбывалася да XI стагоддзя, слядоў не захавалася, бо хронікі згадваюць Лагойск толькі пад 1084 годам, калі ў сутычцы кіеўскага князя Уладзіміра Манамаха, сына Усеваладава, з князем полацкім Усяславам войска Уладзіміра захапіла гэтае месца разам з іншымі пасяленнямі ў зямлі крывічоў. “Няма нічога больш жahlівага, чым гэтыя няспынным братазбойчыя войны разможаных варажскіх дынастый, што рабавалі адна адну, а ў выніку пакутавалі няшчасныя аўтахтоны-славяне,” — пісаў даследчык напрыканцы XIX стагоддзя пра Лагойск.

...Бываючы ў Лагойску, стараюся завітаць да журналіста-ветэрана Браніслава (ледзьве не напісаў — Барыса, але пра гэта крыху ніжэй) Сасноўскага. Папершае, ён гатовы ўзнавіць у памяці нейкую драбнічку прамайго земляка паэта-сатырыка Захара Біралу. Чалавек шматпакутнага лёсу, ён і да ўступлення ў пісьменніцкую арганізацыю павінен быў чаргу адстаяць. Прынялі, калі меў ужо за семдзесят гадоў. А першая кніга Біралы пабачыла свет у 1929 годзе — “Смех і радасць вёскі”. Адтуль, з лагойскай школы, у час урока і забралі Захара Якаўлевіча ў няпростую вандроўку па турмах і лагерах. З даваенага часу Сасноўскі з Біралам — добрыя знаёмцы. А па-другое, абавязкова ўспомніць журналіст Барыса Мікуліча, празаіка, сляды якога шукаю яшчэ з туркменскіх сваіх часоў. Мог жа так лёс распарадзіцца, што паспытаў горкага і салодкага жыцця празаік Барыс Мікуліч і ў родным Бабруйску, і ў Мінску, і ў Лагойску, і ў Краснаярску, і ў Ашхабадзе.

Літаратурная біяграфія Лагойшчыны і Лагойска — гэта вершы, паэмы, апавяданні, аповесці і раманы народнага паэта Беларусі Ніла Гілевіча, празаіка і публіцыста Міколы Гіля,

Гайна. Канец XIX ст.

Хатаевічы. Царква. Пач. XX ст.

дзіцячага пісьменніка і журналіста Міхася Зарэмбы, паэта і мастака Сяргея Давідовіча, перакладчыка, крытыка Міколы Навіцкага, аўтара мастацкага летапісу Беларусі XX стагоддзя Івана Пташнікава, публіцыста Пятра Сабіны, аднаго з пачынальнікаў сучаснай беларускай літаратуры Змітрака Бядулі... Відаць, такую ўжо энергетыку заклалі Тышкевічы герба Ляліва, што і з сялян гадаванцы лагойскіх вёсак імкнуліся да мастацкіх літаратурных вяршыняў. А яшчэ ж тут, на Лагойшчыне, пеставалі талент Янкі Купалы. Нарадзіўся, праўда, будучы пясняр у фальварку Вязынка Мінскага павета Мінскай губерні (сённяшні Маладзечанскі раён). Але ж зазірніце ў храналогію яго жыцця. У 1887 годзе Луцэвічы жывуць у вёсцы Косіна на Лагойшчыне. Бацька працуе ў маёнтку памешчыка Багдановіча. У Косіна будучы паэт і грамадзтва вучыцца ў сына служачага маёнтка. Пасля будучы два гады ў Сенніцы, у Мінскім раёне. Бацька Яся працуе аканомам ў маёнтку па-

Лагойск. Дэманстрацыя 1917 г.

мешчыка Турчынскага. А ў 1891 — вяртанне зноў на Лагойшчыну. Прудзішча. Вігаль Вольскі, ствараючы праз шмат гадоў мастацкі летапіс юнацкіх сцежак Купалы, напіша: “З Прудзішча Дамінік Луцэвіч паслаў сына да сваіх знаёмых у Аўгустова і Слабодку, маёнткі графа Тышкевіча, каля мястэчка Лагойск Барысаўскага павета. Там хлапчук вучыўся па чарзе на працягу адной зімы ў вандроўнага настаўніка, так званага “дарэктара”. На другі год бацька паслаў яго

ў маёнтка Гаяны да арандатаркі Шкоды, у доме якой таксама жыў “дарэктар”. Ён вучыў дзяцей арандатаркі, а заадно Яся Луцэвіча...”. З лагойскіх ваколіц у жыцці Купалы будзе яшчэ і Селішча — засценак Гайна-Слабадской воласці, а затым і Бяларучы, у якіх двухкласнае народнае вучылішча Ясь скончыць за адзін год. Дарэчы, у Бяларучкай сярэдняй школе, якая носіць імя Янкі Купалы, яшчэ ў кастрычніку 1947 года быў адчынены музей народнага паэта. А ў 1972 годзе да юбілею пясняра на будынку школы ўсталявалі мемарыяльную дошку.

— Музей Купалы, — расказвае лагойскі краязнавец Віктар Несцяровіч, — працуе і ў сярэдняй школе ў вёсцы Косіна. Адкрыты ён быў, праўда, шмат пазней, чым у Бяларучкай школе, — у 1980 годзе. Але навідавоку — стараннасць і руплівасць мясцовых настаўнікаў, школьнікаў у засваенні памятак жыцця Купалы...

Лагойск. Палац Тышкевічаў. Канец XIX ст.

першы дапамагае захаваць тую моўную, фальклорную, песенную прастору, якую праз дзесяцігоддзі ніводзін музей, ніводзін архіў не здолеў сам па сабе ўзнавіць. Часта з вялікай асалядай Віктар Антонавіч праводзіць паралелі сённяшніх дзён з перыядам Купалавага маленства, шукае гучанне народных песняў ў неўміручай паэзіі класіка.

...Чаму ўсё ж, здарэцца, так і цягне назваць Браніслава Уладзіміравіча Сасноўскага Барысам? Вучань настаўніка беларускай мовы і літаратуры Захара Біралы сам у 1937 годзе патрапіў пад падазрэнне як “вораг народа”. А як жа?! Займаўся ў літаратурным гуртку Біралы, пісаў вершы. Прыпісалі распуснае паводжанне недазволенай літаратуры. Выключылі з камсамола. Мо і пасадзілі б, але ўступіўся тагачасны рэдактар “раёнкі”: Сасноўскі як селькор стаяў на ўліку ў камсамольскай арганізацыі рэдакцыі. Не дазволілі затое паступіць у педінстытут. Толькі праз год аднавілі ў камсамоле. Пачалі друкаваць. Падтрымаў Аркадзь Куляшоў, “праціснуўшы” падборку вершаў у газеце “Літаратура і мастацтва”. Другая спроба стаць студэнтам аказалася ўдалай. У час вайны Сасноўскі — падпольшчык, арганізатар партызанскага друку. А як сувязны змяніў імя — таму і цяпер часам некаторыя людзі сталага веку завуць яго Барысам.

© В поісках утраченнаго Паштоўкі з калекцыі Уладзіміра Ліхадзедава

ПОЗІРК

Людзі, якія лунаюць над горадам

Мне даўно хацелася палятаць над Віцебскам. Прабачце, я хацеў сказаць: пабываць у Віцебску (сам я жыў у Маскве). Вядома, з-за Марка Шагала, якому сёлета споўнілася б 120. Хто не ведае дзівосныя карціны мастака з людзьмі і жывёламі, якія лунаюць над горадам?

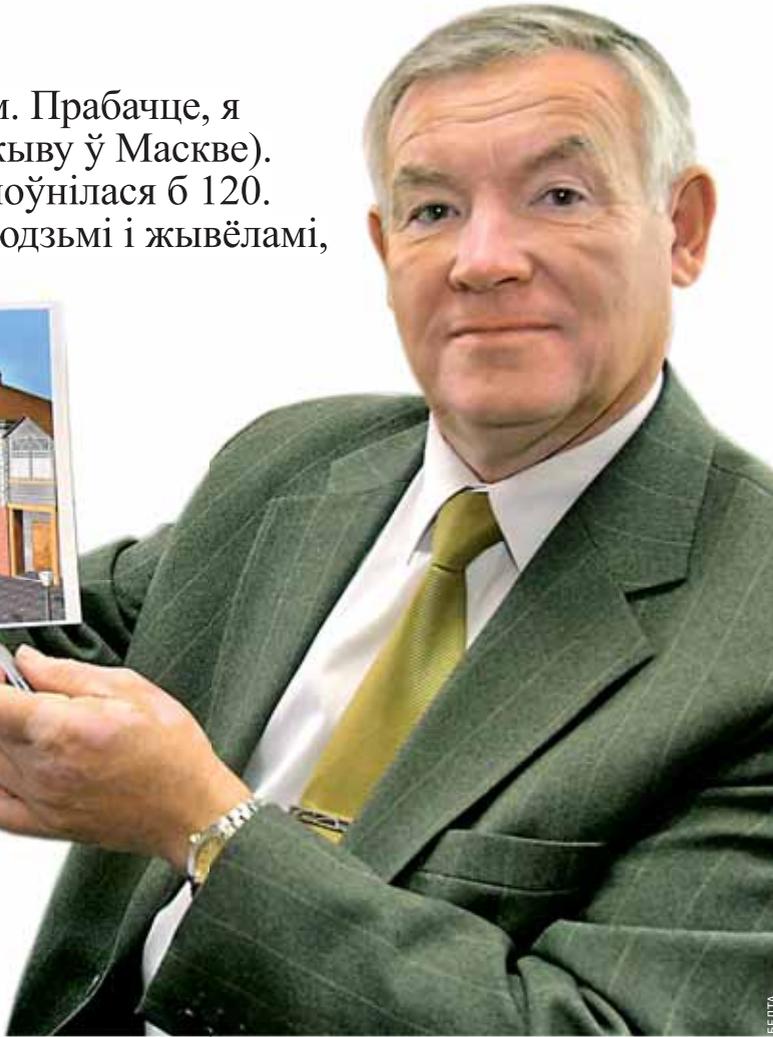
Мікалай Лістападаў

...Зірнуць на Віцебск з вышыні, па-шагалаўску, мне ўдалося з вежы гарадской ратушы, куды вядуць стромкія, вузкія сходы. Адчуванне такое, нібы выпадкова апынуўся над часам і прасторай. Адсюль добра бачныя цэрквы і касцёлы, кварталы забудовы XVIII-XIX стагоддзяў. На жаль, шмат з таго, што вялікі мастак адлюстраванне на сваіх палотнах, не захавалася. Але і сучасныя пейзажы ўражаюць. Горад раскінуўся па абодвух берагах Заходняй Дзвіны. З правага, узгорыстага боку, у Дзвіну ўпадае рэчка Віцьба, якая і дала імя гораду. Віцьба выгібаецца, уецца між зялёных пагоркаў.

Вельмі няпроста, падобна выгінам ракі, лёс Віцебска. Гэта старажытны горад, вядомы яшчэ з часоў Кіеўскай Русі. Ён быў буйным гандлёвым цэнтрам на шляху з варагаў у грэкі. Уваходзіў у склад Полацкага княства. З тых часоў да нас дайшла адноўленая царква XII стагоддзя. Яна нібы застыла на зялёным лузе ля берага ракі. Пазней Віцебск уваходзіў у склад Вялікага княства Літоўскага і Рэчы Паспалітай. Ад тых часоў захаваліся касцёлы і вялізны будынак калегіума. Аб міну-

лым горада ў складзе Расійскай імперыі нагадвае шыкоўны губернатарскі палац.

...Віцебск — горад Шагала. Цудам захаваны домік ў Задзвінні, дзе ён жыў. На мемарыяльнай дошцы так і напісана: тут жыў мастак Шагала. Нядаўна ў ім адкрыўся музей. Адноўлена абсталяванне канца XIX — пачатку XX стагоддзя. Мяне асабліва ўразіў у музеі адзін куток за вялікай рускай печку, дзе маленькім спаў Марк. Побач стаіць гаршкі і драўляная лапата, каб выцягнуць з печы хлеб або мацу. Наогул, побыт яўрэяў мала чым адрозніваўся ад штодзённага жыцця беларусаў. Дом Шагала акружаны яблыневым садом. Духмянымі, сакавітым яблыкамі частуюць тут наведвальнікаў. Некалькі нават узяў з сабой

Начальнік аддзела культуры Віцебскага гарвыканкама Віктар Кібісаў дэманструе праект новага музейнага комплексу Марка Шагала

— для натхнення.

Ёсць у Віцебску спецыяльная галерэя, прысвечаная творчасці Шагала, дзе можна пабачыць літаграфіі майстра. Жыў і працаваў у горадзе яшчэ адзін вядомы мастак — настаўнік Шагала Юдаль Пэн. У музеях горада сабраны вялікая калекцыя яго работ. У адрозненне ад свайго слаўтага вучня Пэн быў рэалістам. Па яго

палотнах можна вывучаць норавы і побыт Віцебска канца XIX — пачатку XX стагоддзя. Увогуле ж, гораду пашанцавала на мастакоў. Недалёка размяшчаецца таксама сядзіба-музей рускага майстра Івана Рэпіна. Зараз твораць у Віцебску маладыя мастакі. Глядзяць на родны горад па-новаму, увекавечваюць яго цяперашняе аблічча.

Адзін з купальскіх абрадаў — пляценне вяноў

Чым пацешыла Купалле

Варажбой на вянках і сустрэчай з Перуном стала адметным на гэты раз старажытнае свята

Кацярына Немігіна

Яркае тэатралізаванае прадстаўленне з элементамі народных абрадаў, прысвечанае старадаўняму свята Купалле, адбылося ў парку імя 900-годдзя Мінска. Па традыцы было раскладзена таксама вогнішча. А на спартыўнай пляцоўцы дзеці і дарослыя практыка-

валіся ў спартыўных гульнях.

Акрамя таго, была падрыхтавана цікавая культурная праграма. З канцэртаў выступілі папулярныя эстрадныя выканаўцы. Купалле пацешыла і багатымі гандлёвымі радамі, дзе госці маглі набыць сувеніры, вырабы народных майстроў. Завяршылася свята дыскатэкай і феерверкам.

Прэм'ера фільма ў Кішыніве

Ірына Трафілава

Дні беларускага кіно прайшлі ў Малдове. Яны адкрыліся ў сталіцы прэм'ерным паказам мастацкага кінафільма “Радзіма або смерць”, знятым на кінастудыі “Беларусьфільм”, і прайшлі таксама ў гарадах Конгас, Кагул і Бельцы.

Дзеянні ў кінафільме адбываюцца ў гады Вялікай Айчыннай вайны. На базе дома для дзяцей “ворагаў народа” гітлераўцамі

арганізавана школа маладых дыверсантаў для працы ў савецкім тыле. Але план ворагаў церпіць няўдачу: ніякія абяцанні будучага бесклапотнага жыцця ў Германіі ў аплату за здрадніцтва не могуць перамагчы любоў да Радзімы ў сэрцах маленькіх герояў.

У цырымоніі адкрыцця дзён беларускага кіно прынялі ўдзел Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Беларусь у Малдове Васіль Саковіч, міністр культуры і турызму Малдовы Артур Козма і дырэктар фільма “Радзіма або смерць” Таццяна Пятрова.

Гастрольны маршрут вядзе ў Яраслаўль

Акцёры Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Максіма Горкага адправіліся на гастролі ў Яраслаўль. На сцэне Расійскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Фёдора Волкава яны прадстаўляюць шэсць лепшых спектакляў, у тым ліку

“Вольны шлюб”, “Ніначка”, “Дзівакі”, “Злоўлены сеткай”. Рэжысёр-пастаноўшчык тэатра Валянціна Еранькова адзначыла, што калектыў не ў першы раз выступае на сцэне яраслаўскага тэатра. І заўсёды пастаноўкі беларусаў карыстаюцца ў жыхароў горада поспехам.

Мясціны, што нагадваюць пра вайну

Ірына Цімохіна

Супрацоўнікі Нацыянальнага агенцтва па турызму распрацавалі новы экскурсійны маршрут “Лёсы, апаленыя вайной”.

Ён прысвечаны 63-й гадавіне вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і памяці палкаводца Івана Чарняхоўскага, які камандаваў 3-м Беларуска-фронтам. Маршрут праходзіць па тэрыторыі Мінскай і Віцебскай абласцей — па тых мясцінах, дзе ішлі баі па ліквідацыі групкі нямецка-фашысцкіх войскаў. Заканчваецца — у вёсцы Рэдзкі Дубровенскага раёна Віцебскай вобласці, дзе ў гады вайны знаходзіўся камандны пункт Чарняхоўскага.

Знаёмства з культурай Паднябеснай

Кітайскія народныя песні гучалі на Міжнародным фестывалі мастацтваў “Вянок сяброўства”, які прайшоў у Бабруйску і прысвячаўся 620-годдзю заснавання горада.

На фестывалі выступілі кітайскія студэнты і аспіранты Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі і Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры. Гледачы пазнаеміліся з кітайскімі народнымі песнямі і танцамі. Экспанавалася таксама выстава кітайскага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Госці з Паднябеснай дэманстравалі ўменне каліграфіі, стваралі ўзоры з дапамогай ніткаў. Асабліва цікава было ў прысутных выклікала кітайскай чайная цырымонія.

Музычныя імправізацыі

Музыканты Уладзімір Чакасін і Пятрас Генюшас прадставілі ў Мінску “Дыверсіі ў класіку”

Унікальны дуэт двух вядомых музыкантаў Уладзіміра Чакасіна (саксафон) і Пятраса Генюшаса (фартэпіяна), творчасць якіх дыяметральна супрацьлеглая, выступіў у Вялікай зале Беларускай дзяржаўнай філармоніі. Гледачам дэманстравалася смелае спалучэнне джаза і акадэмічнай музыкі — джазавыя імправізацыі, накладзеныя на акадэмічны твор.

Анонс

Нацыянальныя выставы за мяжой у 2007 годзе

У ліпені
Нацыянальная выстава “Беларусь-2007” (г. Цюмень, РФ)
У жніўні
Нацыянальная выстава Рэспублікі Беларусь у Турцыі (г. Стамбул, Турцыя)

Заснавальнік:
Рэдакцыя газеты «СБ»
Рэдактар
Віктар Харкоў

Адрас:
пр. Незалежнасці, 44,
Мінск, 220005

Тэлефон рэдакцыі:
+375 17 288—12—80;
факс: +375 17 288—12—80

Бюро па рэкламе:
Тэл. +375 17 290—60—11
E-mail:
golas_radzimy@tut.by

Газета надрукавана ў
Рэспубліканскім
унітарным прадпрыемстве
«Выдавецтва
«Беларускі Дом друку»

Аб'ём выдання:
1 друк. арк.
Тыраж: 2000
Заказ: 749

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх
друкуюцца на старонках “Голасу Радзімы”,
могуць не супадаць.
© “Голас Радзімы”, 2007